

Dnro KH: 8 /043/2014

**42 § LAUSUNTO SELVITYSMIEHEN LUONNOKSESTA HALLITUKSEN ESITYKSEKSI VALTION-
OSUUSJÄRJESTELMÄN UUDISTAMISESTA**Kunnanhallitus 31.3.2014 § 42

Valtiovarainministeriö on 4.2.2014 saapuneella kirjeellään pyytänyt Sievin kuntaa antamaan lausuntonsa selvitysmiehen luonnoksesta hallituksen esitykseksi valtionosuusjärjestelmän uudistamisesta. Lausuntoa pyydetään 4.4.2014 mennessä.

Kunnanjohtajan päätösehdotus: Kunnanhallitus päättää antaa asiassa seuraavan lausunnon:
”SIEVIN KUNNAN LAUSUNTO
HALLITUKSEN ESITYKSEEN KUNTIEN PERUSPALVELUJEN VALTIONOSUUDESTA ANNETUN LAIN MUUTTAMISESTA

Lain päätarkoitus on pyrkiä turvaamaan kuntien mahdollisuudet järjestää riittävän yhtenäiset peruspalvelut eri osissa maata kohtuullisilla vero- ja maksutasoilla. Kuntien harkinnanvaraisella valtionosuuden korotuksella pyritään huolehtimaan siitä, että vaikeimmassakin taloudellisessa asemassa olevat kunnat pystyvät suoriutumaan peruspalvelujen tuottamisesta.

Tavoite on sinänsä hyvä, mutta aiheuttaa lähinnä harvaan asutuilla alueilla kunnat tilanteeseen, että ne ovat harkinnanvaraisen avustuksen varassa. Yleinen käsitys on, että tällaiset kunnat ovat hoitaneet asiansa huonosti, mistä ei välttämättä ole kysymys vaan siitä, että lakisääteisten palvelujen tarjoaminen on haasteellisempaa näillä alueilla.

Esitys pyrkii parantamaan kannustavuutta. Hallitusohjelman mukaan uudistuksen tavoitteena on, että perusopetuksen rahoitus jatkossa perustuisi nykyistä enemmän perusopetuksen toimintaympäristöä kuvaaviin indikaattoreihin, esimerkiksi kunnan maahanmuuttajien väestöosuuteen, aikuisväestön koulutustasoon sekä työttömyysasteeseen.

Tässä tavoitteessa pärjäävät ne kunnat, joissa on korkeasti koulutettuja aikuisia ja paljon maahanmuuttajia. Yleensä tällaisiin kuntiin on keskittynyt yhteiskunnan hallinnolliset toiminnot ja yhtiöiden pääkonttorit sekä korkeasti koulutettujen työpaikat. Vastaavasti maaseutukunnat ovat kasvatajakuntia, joille jää vastuu kouluttaa nuoret, jotka siirtyvät kasvukeskuksiin. Muutokseen pitää löytää järjestelmä, joka urheilupiireissä on tuttu eli kasvattajaseurakorvaus.

Hallitusohjelman mukaan kuntauudistusta ohjaavassa lainsäädännössä otetaan käyttöön kuntauudistusta edistäviä välineitä. Tavoitteena on muun muassa poistaa lainsäädännöstä sekä kuntatalouden rahoitusjärjestelmästä kuntaliitoksia vaikeuttavia tekijöitä.

Tavoite, joka poistaa kuntaliitostilanteesta tulevia rahoituksellisia ongelmia, on tavoitteena hyvä. Kuitenkaan valtionosuusjärjestelmä ei saa olla kuntaliitoksiin taloudellisilla perusteilla ajava tai pakottava.

Lakimuutoksessa lähtökohtana on, että valtion ja kuntien välinen kustannusten jako ei muutu valtionosuusmuutoksen johdosta.

Tavoite on hyvä, se on myös aikaisemmin eduskunnan asettama velvoite useamman kerran. Tavoite ei ole toteutunut nykyisen hallituksen useampien ja jälleen suunnitteilla olevien valtionosuusleikkausten osalta. Leikkausten jälkeen entiset tehtävät ovat aina jääneet ja jatkuvasti kunnille on säädetty uusia tehtäviä. Hallitus on siirtänyt ja siirtämässä valtiontalouden kestävyysvajetta kuntien harteille. Järjestelmän tavoite yksinkertaistaa perusteita on oikea. Järjestelmän muuttaminen kustannusten tasauksesta tulojen tasaukseen on hieman arveluttava suoritettujen koelaskelmien pe-

rusteella, jotka osoittavat, että maaseutukunnat häviävät ja keskuskaupungit voittavat. Myös valtion tukitoimenpiteiden periaatteet ovat olleet tukea heikompia alueita ja ihmisiä, onko tavoitteena laajemminkin siirtyä tukemaan parempiosasia niin alueita kuin kuntia.

Voimassa oleva valtionosuusjärjestelmä perustuu vuoden 1993 toteutettuun uudistukseen, jolloin siirryttiin tehtäväkohtaisista valtionosuuksista laskennallisiin yleiskatteellisiin valtionosuuksiin. Valtionosuuksien saajat saivat oikeuden päättää valtionosuuksien kohdentamisesta.

Aikaisemman uudistuksen tavoite oli antaa päätösvaltaa kuntiin, jotta voitaisiin saada aikaan kehitystä ja tehokkaampien järjestelmien syntymistä. Edelleen on tarpeen löytää parhaat käytännöt toimintojen järjestämiseen. Samanlaisuuden markkinointi estää kehityksen ja ajaa kalliimpiin käytäntöihin. Suomen ongelma on liiallinen säättäminen, jolla on luotu kallis järjestelmä, jossa vanha tavoite pitää huolta vähempiosaisista alueista ja ihmisistä on muuttunut kaikille kaikkea järjestelmäksi, jossa myös korkeampi ansiotaso antaa korkeamman sosiaaliturvan. Etuuksia on tulevaisuudessa karsittava, muutoin ei kansantuottemme riitä maksamaan liian korkeaksi muodostunutta etuusviidakkoa.”

Päätös: Hyväksyttiin.

Lisätietoja: Kunnanjohtaja Markku Koski p. 044 4883 200
markku.koski@sievi.fi